

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Nieupoort.

(JULI 1889 — JULI 1890.)

Leden.

Gedurende het verloop van bestuurjaar aanvaardden wij 11 nieuwe leden. Integendeel verloren wij er 17 door ontslag, overlijden, weigering van betaling of woonstverandering. — Daarbij werden ons nog drie leden, na betaling hunner bijdrage, door den dood ontrukkt.

Voordrachten.

Evenals vroegere jaren heeft onze Afdeeling al hare zorgen gewijd aan het inrichten van openbare concert-voordrachten. Ook aanzien wij dergelijke feesten als een der krachtigste middelen om onwetendheid en bijgeloof te bestrijden, om de verlichting en de ontslaving van ons volk te bewerken en om hem zijne rechten en plichten beter te doen beseffen. Daarbij worden wij in onze pogingen warm aangemoedigd door de steeds toenemende menigte, die onze feesten bijwoont; meer dan eens gebeurde het dat de ruime feestzaal van ons nieuw lokaal te klein was om de talrijke toehoorders te bevatten.

Dit jaar werden gegeven :

A. VIER OPENBARE CONCERT-VOORDRACHTEN :

- 1^e Op 20^{en} October 1889 : *De persoonlijke dienstplicht en de gewapende natie*, door den heer LIEDTS, advocaat te Oudenaarde.
- 2^e Op 1^{en} December 1889 : *De macht van het onderwijs*, door den heer OMER WATTEZ, leeraar aan het athenaeum, te Doornik.
- 3^e Op 12^{en} Januari 1890 : *De maatschappelijke politiek van het huidig gouvernement*, door den heer V. VAN DE WALLE, notaris te Mechelen.
- 4^e Op 2^{en} Februari 1890 : *Een onderzoek van conscientie onzer meesters*, door den heer POL ANRI, onderwijzer te Gent.

B. TWEE CONCERT-VOORDRACHTEN VOOR DE LEDEN :

- 1^e Op 10^{en} November 1889 : *Herinneringen aan onze voorouders*, door den heer AUG. JACQUART, bestuurlid onzer Afdeeling.
- 2^e Op 23^{en} Maart 1890 : *Klawwaart en Geus*, door den heer A. CROMMEN, van Gent.

Den ongemeenen bijval onzer voordrachten hebben wij te danken niet alleen aan het krachtige en medesleepende woord onzer redenaars, en aan de leerzucht onzer weetgierige bevolking, — maar ook en vooral aan de gevierde kunstenaars en maatschappijen, die ze opluisterden. Benevens onze verdienstelijke *Philharmonie*, die altoos welwillend aan onzen oproep beantwoordde, noemen wij : de heeren PR. VAN GELE en K. VAN DER CRUYSSSEN, van Oudenaarde, V. COLENS, van Oostende, A. CROMMEN en L. RINSKOPF, van Gent, MEJ. G. MALFEY en de heeren A. INSLEGGERS en A. WYBO, van Brugge, — alsmede onze Nieupoortsche vrienden, de heeren H. DE SWARTE, J. SMEDTS, L. VAN TOMME, C. CABOOTER, P. LAHAYE, A. DELPORTE, C. VAN TOMME, L. VAN ACKER, F. BOGAERT en B. DE BEYER, — die allen hun talent zoo bereidwillig te onzen dienste stelden.

Hun allen brengen wij hier openlijk hulde en dank !

Eene bijzondere melding zijn wij nog verschuldigd aan de leden van het Taalminnend Studentengenootschap « *'t Zal wel gaan*, » van Gent, die ons dit jaarnogmaals hunne medewerking verleenden en bijna gansch het muzikaal en tooneelkundig gedeelte uitvoerden van ons feest van 2^a Februari 1890, voor hetwelk een inkomgeld geëischt werd ten voordeele onzer boekertijen.

Kerstfeest.

Op 25^a December 1889 werd den kinderen onzer leden een overheerlijk Kerstfeest aangeboden. Het gansche programma werd op meesterlijke wijze en uitsluitend door kinders uitgevoerd; de kerstboom was fraai versierd en met een groot aantal mooie geschenken beladen. Nooit zagen wij het kleine volkje meer tevreden en gelukkiger; ook vond dit feest bij al onze leden den grootsten bijval.

't Ware wenschelijk dat dergelijke kinderfeestjes telken jare konden plaats grijpen; welnu, dit kan gemakkelijk geschieden als ieder lid zich daartoe eene kleine opoffering wil getroosten en ons zijne ondersteuning verleen, 't zij in geld 't zij in speelgoed of lekkernijen. — 't Doet ons genoegen hier onzen innigsten dank te kunnen uitdrukken voor de dames en heeren, die zoo mild gaven, en ook voor deze, die zoo bereidwillig medehielpen tot het inrichten van het feest en het versieren van den kerstboom.

Andere werkzaamheden.

Verzoekschriften. — Onze Afdeeling ondersteunde zeven verzoekschriften (sedert 1^a Juli 1889) door het Algemeen Bestuur gericht tot den Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs en tot den Minister van Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken, ten einde aan de Nederlandsche taal de plaats te doen toekennen, die haar toekomt in het onderwijs, in het rechtswezen en in andere vakken, — en ook om de taalrechten der Vlamingen te verdedigen, waar zij mochten gekrenkt worden.

Verder zonden wij, op verzoek van het *Verbond der Vlaamsche Grievenscomiteiten* nog de volgende requesten:

a) Een tot den Senaat om de splitsing te vragen van de land- en hofbouwscholen in Vlaamsche en Waalsche afdeelingen.

b) Een ander tot de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vragende dat in twee neergelegde wetsontwerpen, namelijk: het ontwerp ter herziening der wet van 15^a April 1843 op de politie der spoorwegen en het wetsontwerp ter beteugeling van de vervalsching der eetwaren, — sommige bepalingen zouden gevoegd worden ten einde de taalrechten der Vlaamsche bevolking tegen de bestuurlijke willekeur te vrijwaren.

c) Een derde, tot den Minister van Spoorwegen, Posten en Telegrafen, hem verzoekende dat hij voortaan Vlaamsche pensioenboekjes zou geven aan de weduwen der Vlaamsche werklieden van zijn Departement.

d) Een vierde, tot de leden van den provincieraad van West-Vlaanderen, hun verzoekende dat zij de Nederlandsche taal tot officieele taal van het bestuur der provincie zouden uitroepen.

Leergang voor bekwaamheidsskizzers. — De leergang tot het vormen van bekwaamheidsskizzers, sedert eenige jaren door onze Afdeeling en de *Vrijzinnige Vereeniging* ingericht, werd dezen winter nogmaals voortgezet. De lessen, gegeven door den heer AUG. JACQUART, onder het wakend oog der andere bestuurlieden, zijn met een schitterenden uitslag bekroond geweest.

Landbouwonderwijs. — Gehoor gevende aan de verzoekschriften, die wij hem verleden jaar stuurden, heeft de Minister van Landbouw dezen winter eenen landbouwleergang voor volwassenen te Nieupoort doen inrichten.

De lessen, den zondag en den donderdag in het lokaal onzer middelbare jongensschool gegeven, genoten den gewenschten bijval; zij werden gemiddeld door een dertigtal leerlingen gevolgd. Wij mogen ons hier dus andermaal in een voldoende uitslag verheugen.

Inschrijvingen. — Onze Afdeeling nooit onverschillig voor zaken, die tot welzijn onzer Vlaamsche broeders strekken, droeg bij om de kosten te dekken van eenen prijskamp, uitgeschreven door het *Verbond der Vlaamsche Grienencomiteiten*, voor het maken eener studie over de herinrichting en de noodige hervorming van het Belgisch militair rechtswezen.

Voor het aankopen van een muziekgeschenk, bestemd om den beroemden Vlaamschen zanger Blauwaert te worden aangeboden op het banket van het Willems-Fonds, te Gent (27^{de} October 1889), schonk onze geachte Voorzitter uit eigen beurs, doch in naam der Afdeeling, eene som van tien frank. — Hij aanvaarde deswege onzen welgemeenden dank!

Secretariaat. — Pas waren wij het bestuurjaar 1889-1890 ingetreden of onze Afdeeling onderging een gevoelig verlies door het ontslag van haren secretaris. De heer Seuntjens heeft ons gewichtige diensten bewezen en mag met reden aanspraak maken op al onze erkenenis. — Wij verloren echter den moed niet en, zooals ons verslag het bewijst, waren onze werkzaamheden even talrijk en ernstig als vroeger. — De ondergeteekende, alsdan 2^{de} schrijver, aanvaardde voorloopig het mandaat van den heer Seuntjens, en werd in Algemeene Vergadering van 11^{de} Mei 1890 bepaald tot het ambt van secretaris onzer Afdeeling benoemd.

15^e Verjaringsfeest. — Heden sluiten wij het 14^e bestuurjaar onzer Afdeeling; wij mogen ons verheugen in een heerlijk verleden. Gedurende haar veertienjarig bestaan heeft onze instelling zich weten te verheffen, zoowel door haar ledengetal als door hare werkzaamheden, tot eene der voornaamste Afdeelingen van gansch het Willems-Fonds. — Binnen kort zullen wij de intrede van ons 15^e bestuurjaar plechtig vieren; de daartoe benoemde commissie is reeds ijverig bezig met het inrichten der feesten.

Boekerijen.

Aan onze boekerijen wijdde het Bestuur dit jaar zijne bijzondere zorgen; die van Ramskapelle en Lombardzijde werden in orde gesteld en nieuwe katalogen, in dubbel, er van opgemaakt. Van onze hoofdbibliotheek, die te Nieupoort gevestigd is, werd door onzen verdienstvollen boekbewaarder, den heer L. HOUVENAGHEL, eene nieuwe volledige boekenlijst opgesteld, waarin de werken per vak en per schrijver gerangschikt zijn. Voor zijn zoo volledig als nuttig werk zijn wij hem hoogst dankbaar.

Onze boekenvoorraad werd met de voornaamste nieuw verschenen werken verrijkt; tevens ontvingen wij er een aantal in geschenk, namelijk: van den heer V. VAN DE WALLE, notaris te Mechelen, 14 ex. van zijn lierzang *Aan Vlaanderen*; van de heeren Fr. DE BRAUWERE en P. DE SWARTE, elk 2 boekdeelen; van de redactie van den *Nieupoortnaar*, 1 boekdeel; van den heer Dr J. MAC LEOD, van Gent, 1 boekdeel; van den heer TEIRLINCK, van Brussel, 1 boekdeel; van den heer H. LANGEROCK, van Schaarbeek, 1 boekdeel; van den heer WINAND KLOCK, van Hasselt, 2 boekdeelen; en van den heer P. HOUVENAGHEL, van Nieupoort, een vijftigtal boekdeelen. — Aan die

voorzitters van onderwijs en volksverlichting biedt onze Afdeeling haren innigsten dank.

De stoffelijke toestand onze boekeryen is uiterst voldoende; inderdaad, wij bezaten op 11^{de} Mei 11:

in onze boekery te Nieupoort . .	1711	boekwerken
in onze boekery te Lombardzijde . .	190	"
in onze boekery te Ramskapelle . .	416	"
beschikbaar	365	"

Te zamen . . 2691 boekwerken.

Wat het aantal lezers en gelezen werken betreft, mogen wij ons dit jaar zoo zeer niet beloven. In onze hoofdboekery (Nieupoort) werden enkel 907 boekwerken aan 65 personen uitgeleend; deze vermindering wijten wij aan de verspreiding op groote schaal, onder onze bevolking, van het vrijzinnig centenblad *Het laatste Nieuws*, en zijne romans, die in bijna alle huisgezinnen binnengedrongen zijn. — In onze boekery te Lombardzijde ontvingen 47 lezers 438 werken in lezing, terwijl te Ramskapelle 141 boeken door 21 lezers gevraagd werden. Met genoegen stippen wij in deze laatste bibliotheek een merkelyken vooruitgang aan.

Om dit verslag te eindigen richten wij nog een woord van dank aan onze ijvervolle boekbewaarders, de heeren HOUVENAGHEL, JACQUART, BIESBROUCK en VAN TROOYEN, die met zooveel stiptheid en bereidwilligheid onze drie boekeryen besturen!

Geldelijke toestand.

Op 30 Juni 1889 sloten wij onze rekening met een te kort van 360 fr. 64. De toestand was hachelijk en mocht niet blijven duren; ook besloot ons Bestuur zijne verschillende uitgaven zooveel mogelijk in te krimpen, ten einde ze met de ontvangsten in evenwicht te brengen. Wij gingen daarom zeer spaarzaam met de penningen om, en, dank aan de meestal onvergelden medewerking van sprekers en kunstenaars, hebben wij ons schadelijk slot bijna zien verdwijnen.

Rekening van het dienstjaar 1889-1890.

ONTVANGSTEN.

A. Gewone Ontvangsten.

Aandeel in de bijdragen der leden fr. 382 00

B. Buitengewone Ontvangsten.

1. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de volksbibliotheeken der Afdeeling " 75 00
2. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de andere werkzaamheden der Afdeeling " 30 00
3. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de leergangen tot het vormen van bekwaamheidskiezers " 75 00
4. Opbrengst der omhalingen in de concert-voordrachten, bussen, enz. " 116 70

Over te brengen fr. 678 70

	Overgebracht . . .	fr. 678 70
5.	Opbrengst van eene concert-voordracht met inkomgeld ten voordeele der boekerijen (2 ⁿ Februari 1890) . . .	» 148 00
6.	Verschillende ontvangsten (vergoeding voor het bestellen van uitgaven, verkoop van katalogen, enz.) . . .	» 83 15
7.	Giften.	» 124 00
	Totaal der ontvangsten. . .	fr. 1033 85

UITGAVEN.

A. Voordrachten, feesten, enz.

1.	Huur, verwarming en verlichting der zaal.	fr. 67 50
2.	Vergoeding aan sprekers en zangers; uitbetaling van piano-aandeelen en onderhoud der piano	» 129 70
3.	Verschillige en onvoorziene uitgaven . . .	» 69 04
4.	Toelage aan de <i>Philharmonie</i> voor het opluisteren der feesten	» 100 00
		fr. 366 24

B. Volksbibliotheken.

1.	Huur, verwarming en verlichting der zalen	(1) » »
2.	Aankoop van boeken en muziek	fr. 115 43
3.	Inbinden van boeken	» 30 00
4.	Verschillige en onvoorziene uitgaven. . .	» 5 96
		» 151 39

C. Bestuur.

1.	Briefwisseling, enz.	fr 42 00
2.	Drukkosten	» 32 86
3.	Bode (1½ jaar)	» 66 00
4.	Verschillige en onvoorziene uitgaven . . .	» 8 77
		» 149 63

D. Leergang tot het vormen van bekwaamheidskiezers (aandeel onzer Afdeeling,

		» 98 18
--	--	---------

E. Te kort op 30ⁿ Juni 1889

		» 369 64
--	--	----------

Totaal der uitgaven. . . fr 1135 08

OVERZICHT.

Uitgaven.	fr. 1135 08
Ontvangsten.	» 1033 85
Te kort op 30 Juni 1890 . . .	fr. 101 23

(1) Voor onze hoofdbibliotheek, te Nieuwpoort, wordt in het lokaal van het Willems-Fonds eene ruime, goed verwarmde en verlichte boekenzaal ter beschikking der Afdeeling gesteld door den heer Voorzitter P. F. De Swarte; onze boekerijen te Lombardzijde en Ramskapelle zijn kosteloos in de gemeentescholen gevestigd.

Begrooting van het dienstjaar 1890-1891.

MIDDELEN.

A. Gewone middelen.

Aandeel in de bijdragen der leden. fr 385 00

B. Buitengewone middelen.

1. Opbrengst van eene voordracht met inkomgeld ten voordeele der boekerijen " 125 00
2. Opbrengst der omhalingen in de concert-voordrachten, bussen, enz. " 115 00
3. Vermoedelijke opbrengst van inschrijvingslijsten ten voordeele van het 15^e verjaringsfeest der Afdeeling " 300 00
4. Verschillige ontvangsten en giften " 180 00

Totaal der middelen fr. 1105 00

LASTEN.

A. Voordrachten, feesten, enz.

1. Huur, verwarming en verlichting der zalen fr. 50 00
2. Vergoeding aan sprekers en zangers; uitbetaling van piano-aandeelen en onderhoud der piano " 175 00
3. Jubelfeest ter gelegenheid van de 15^e verjaring der Afdeeling " 500 00
4. Toelage aan de *Philharmonie* voor het opluisteren der voordrachten " 100 00
5. Verschillige en onvoorziene uitgaven " 25 00

fr. 850 00

B. Volksbibliotheek.

1. Huur, verwarming en verlichting der zalen fr. " "
2. Aankoop van boeken en muziek " 100 00
3. Inbinden van boeken en inlijsten van portretten " 60 00
4. Verschillige en onvoorziene uitgaven. " 10 00

" 170 00

C. Bestuur.

1. Briefwisseling, enz. fr. 40 00
2. Drukkosten " 35 00
3. Bode " 44 00
4. Verschillige en onvoorziene uitgaven " 20 00

" 139 00

D. Andere uitgaven.

1. Leergang voor bekwaamheidskiezers " 100 00
2. Te kort op 30^a Juni 1890 " 101 23

Totaal der lasten fr. 1360 23

Vermoedelijk te kort fr. 255 25

Aldus voorgelezen en goedgekeurd in Algemeene Vergadering van 30^a Juni 1890.

De Secretaris-Schatmeester,
ACH. VAN LEDE.